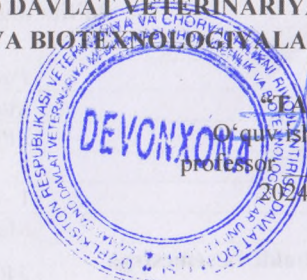

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

“SASDIQOLAYMAN”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
professor A.A.Elmuurodov
2024 yil “___” avgust

PARRANDALARNING PARAZITAR KASALLIKLARI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi: 800000-Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya
Mutaxassislik: 70840110–Parranda kasalliklari

Samarqand –2024

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo'limi
70840110 – Parranda kasalliklari
ta'lim mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Parrandalarning parazitlar kasalliklari</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	PPK 1108
Yil:	1
Semestr:	1 - 2
Ta'lim shakli:	Magistratura
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Parrandalarning parazitlar kasalliklarning qo'zg'atuvchisi, kasallikning kelib chiqish sabablari, epizootologiyasi, kechishi va klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, tashxis qo'yish, davolash, oldini olish va qarshi kurashish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar ko'nikmasini hosil qilish, magistr mutaxassislarini tayyorlash va parazitizmdagi munosabatlar to'g'risida tushuncha berishdan iborat.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Anatomiya, parazitologiya
2.	Fiziologiya va patfiziologiya
3.	Zoogigiyena va vetsanitaryia
4.	Oziqlantirish

Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Parrandachilik ob'ektlari, parrandalarni asrash va oziqlantirish texnologiyalari, zoogigiyenik sharoitlari; parazitizmdagi munosabatlar.
TN2	Epizootik jarayon va uni harakatlantiruvchi kuchlar, epizootiyaning rivojlanish qonunlari. Parrandachilik xo'jaliklarida veterinariya

	sanitariya tadbirlarini tashkil etish, o'tkazish;
TN3	Parrandalarning invazion kasalliklarini kelib chiqish sabablari, tarqalishi, etilogiyasi, epizootologiyasi, patogenezi va aniqlashni tezkor va zamonaviy usullarini bilishlari lozim;
TN4	Parrandalarning invazion kasalliklarini xususiyatlaridan kelib chiqib, strategik oldini olish va qarshi kurashning zamonaviy va innovatsion chora-tadbirlarni ishlab chiqish hamda joriy etishda uslubiy yondashishni bilishi kerak.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Parrandalarning invazion kasalliklarni epizootologik ma'lumotlari, klinik belgilari, patanatomik o'zgarishlari va laboratoriya tekshish natijalari asosida aniqlay oladi;
TN6	Parrandachilik xo'jaliklarida veterinariya – sanitariyasi qoidalari, zararsizlantirish dezinvaziyalash usullarini farqlay oladi;
TN7	Parrandalarning invazion kasalliklariga qarshi kurash chora – tadbirlariga baho beraoladi;
TN8	Parrandalarning invazion kasalliklarida parrandachilikka mansub xom ashyolar va parrandachilik chiqindilarini qayta ishlashning veterinariya – sanitariyasini biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Parazitologiyaning biologik asoslari. Organizmlar munosabatlaridagi tiplar tavsifi (Indifferent birgayashovchanlik va Simbioz).
M2	Xo'jayin organizmiga parazitlarning ta'sir etishi.
M3	Parazitar (invazion) kasalliklar nomenklaturasi, parazitar kasalliklarning epizootologiyasi to'g'risida tushuncha.
M4	Parazitotsenologiya va parazitotsenozlar. Antiparazitar tadbirlarning iqtisodiy samaradorligini aniqlash.
M5	Parrandachilikda invazion kasalliklarni profilaktik asoslari. Tashqi muhit ob'yektlari dezinvaziyasi.
M6	Gelmintologiya. Trematodozlar, Tovuq prostogonimozi.
M7	O'rdak va g'ozlar exinostomatodozi.
M8	Sestodozlar. O'rdak drepanidoteniozi.
M9	Tovuq daveniozi va rayetinozi
M10	O'rdak va g'ozlar gimenolipidozi.
M11	Nematodozlar. Tovuq geterakidozi va askarididozi.
M12	O'rdak va g'ozlar ganguleterakidozi.
M13	G'ozlar amidostomozi.
M14	Tovuq singamozi.
M15	O'rdak tetramerozi va streptokarozi.
M16	Parranda tominksozi.

M17	G'ozlar kapillyariozi.
M18	Akantosefalozlar. O'rdak polimorfozi.
M19	O'rdak va g'ozlar filikollyozi.
M20	Protozoologiya. Eymeriozlar, Tovuq eymeriozi.
M21	Mastigoforozlar. Parranda gistomonozi.
M22	Prokariotlar tomonidan qo'zg'atadigan parrandalar kasalliklari.
M23	Akarologiya. Parranda akarozi, Knemidokoptoz.
M24	Epidermoptoz va siringofilyoz.
M25	Entomologiya. Parrandalar mallofagozi.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Parazitar kasalliklarga immunitet va immunokorreksiya
A2	Gelmintozlarga tashxis qo'yish usullari.
A3	Degelmintizatsiya, helmintozlar patogenezi.
A4	Tovuq prostogonimozi tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A5	O'rdak, g'ozlar exinostomatodozining tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A6	O'rdak drepanidoteniozi tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A7	Tovuq daveniozi va rayetinozi tashxisi, davolash hamda profilaktikasi.
A8	O'rdak va g'ozlar gimenolipidozi tashxisi, davolash hamda profilaktikasi.
A9	Tovuq geterakidozi va askaridiozi tashxisi, davolash hamda profilaktikasi
A10	O'rdak va g'ozlar ganguleterakidozi tashxisi, davolash hamda profilaktikasi.
A11	G'ozlar amidostomozining tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A12	Tovuq singamozining tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A13	O'rdak tetramerozi va streptokarozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A14	Parranda tominksozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A15	G'ozlar kapillyariozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A16	O'rdak polimorfozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A17	O'rdak va g'ozlar filikollyozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A18	Tovuq eymeriozi qo'zg'atuchilari turlarining o'ziga xosligi.
A19	Tovuq eymeriozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A20	Parranda gistomonozi qo'zg'atuchilari turlarining o'ziga xosligi.
A21	Kurka gistomonozi tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A22	Borrelioz (spiroxetoz, treponemoz) tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A23	Knemidokoptoz tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A24	Epidermoptoz tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A25	Siringofilyoz tashxisi, davolash va profilaktikasi.

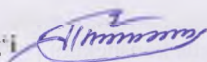
Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Sh.N.Nasimov – SamDVMCHBU, “Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari” kafedrasi dotsenti, v.f.n.
Taqrizchilar:	I.A.M.Vaxidova – Samarqand davlat tibbiyot universiteti “Mikrobiologiya, virusologiya va immunologiya” kafedrasi dotsenti, b.f.d. 2.B.N.Otakulov - Sharof Rashidov nomidagi Samargand davlat universiteti Biokimyo instituti direktor o'rinbosari, b.f.f.d.(PhD)

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil ___ avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari” kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

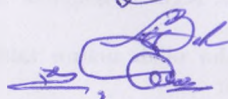
R.F. Ro'ziqulov

Magistratura bo'lim boshlig'i

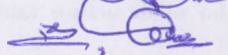
K.X. O'roqov

Kafedra mudiri

Z.B. Mamatova

Tuzuvchi

Sh.N. Nasimov

A26	Parrandalar mallofagozini tashxisi, davolash va profilaktikasi.
A27	Transmissiv kasalliklar qo'zg'atuvchilarini tarqatuvchi hasharotlar.
A28	Zoofil pashshalar va ularga qarshi kurashish.
A29	Chaqadigan hasharotlar va ularga qarshi kurashish.
A30	Chivinlar va ularga qarshi kurashish.
A31	Mayda chivinlar va ularga qarshi kurashish.
A32	O'qitish va muzey uchun makropreparatlarni tayyorlash.
A33	Gelmintlarni yig'ish, konservatsiya qilish va jo'natish.
A34	Protozoy kasalliklarga patmaterialni yig'ish, fiksatsiya qilish va jo'natish.
A35	Bo'g'imoyoqlilarni yig'ish va fiksatsiya qilish.

Mustaqil ta'lim (MT)		120 soat
1.	Kafedra olimlarining parazitlar kasalliklarini o'rganishga qo'shgan xissalari	6
2.	Kafedra olimlari tomonidan tayyorlangan preparatlar	6
3.	Amyobyioz	4
4.	Geksamitiaz	4
5.	Trixomonoz	4
6.	Tetrameroz va uni profilaktikasi	4
7.	Playagiorxoz	4
8.	Malayariya	6
9.	Suvda suzuvchi qushlar traxeofilezi	6
10.	O'rdak va g'ozlar amidostomozi	4
11.	O'rdaklar gistrisxozi	4
12.	Suvda suzuvchi parranda drepanidoteniozi	4
13.	Trixostrogilidoz	4
14.	Kapilyaridoz	4
15.	Xeylospiridoz	4
16.	Tominksoz	4
17.	Protoklepsoz	4
18.	Epidermoptoz	6
19.	Sitoditoz	4
20.	Laminoziptoz	4
21.	Iksod va argas kanallari	8
22.	Exinostamotidozlar va ularni oldini olish tadbirlari	6
23.	O'rdaklar ligulezi	4
24.	Trixinellez oldini olish tadbirlari	4
25.	Siringofilez va knemidokoptoz	4
26.	Parranda streptokariozi va protoklepsoz	4

Asosiy adabiyotlar	
1.	Davlatov R.B., Salimov X.S., Xudjamshukurov A.N. "Parrandalar kasalliklari" fanidan amaliy laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha o'quv qo'llanma. "Zarafshon". Samarqand, 2018 yil
2.	Акбаев М.Ш. и др. Паразитология и инвазионные болезни животных. Учебник (742 стр.), Москва «Колос» - 2000 год
3.	Бакулин И.А. Болезни птиц. Учебник. Санкт-Петербург, 2006 год.
4.	Бессаробов Б.Ф. и др. "Болезни птиц", Учебное пособие. Москва, Издательство, "Лан" 2007 год.
Qo'shimcha adabiyotlar	
5.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
6.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
7.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
8.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
9.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
10.	David E.Swane, John R.Gliss, Larry R, McDougald, Lisa K. Nolan, David L. Suarez, Venugopal L.Nair, Diseases of poultry. Willey-Blackwell; 13 edition, USA, 2013 year.
Axborot manbaalari	
1.	www.zivonet.uz
2.	www.vetjurnal.uz
3.	www.lex.uz
4.	www.veterinariy.actavis
5.	www.Kodges.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;

- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.